

Магістр 2 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

**ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ
В УМОВАХ ТЕХНІЧНОГО ПЕРЕОЗБРОЄННЯ**

Анотація. Розглянуто шляхи вдосконалення документального оформлення основних засобів в умовах технічного переозброєння. Розроблено форму та запропоновано використання Акта приймання-передачі основних засобів в умовах технічного переозброєння.

Аннотация. Рассмотрены пути совершенствования документального оформления основных средств в условиях технического перевооружения. Разработана форма и предложено использование Акта приема-передачи основных средств в условиях технического перевооружения.

Annotation. The ways of improvement of fixed assets documentation under conditions of technical reequipment are considered. The form and the usage of the Act of transfer and acceptance of fixed assets under conditions of technical relquipment are developed and suggested.

Ключові слова: основні засоби, документальне оформлення, документ, технічне переозброєння.

В умовах адаптації бухгалтерського обліку в Україні до міжнародних стандартів він має бути орієнтований на забезпечення оперативною інформацією всіх суб'єктів управління, а також на підготовку інформативної бухгалтерської звітності для інвесторів та кредиторів. Поряд з цим дослідження інформаційних систем підприємств різних галузей свідчить одночасно і про значну кількість непотрібної в управлінні інформації, яка акумулюється в бухгалтерському обліку, і про відсутність в обліку інформації для управління. Отже, з одного боку, йдеться про дефіцит інформації та її несвоєчасність, а з іншого – про наявність непотрібної інформації, що накопичується системою бухгалтерського обліку. В умовах формування ринкової економіки зростає потреба в реєстрації і формуванні конкретної інформації, необхідної для контролю за діяльністю підприємств як зовні (з боку власника), так і всередині (з боку управлінського персоналу). Для підвищення рівня інформаційного забезпечення потребують подальшого вдосконалення первинна облікова документація та реєстри аналітичного обліку основних засобів.

Питання проблематики організації документального оформлення операцій з основними засобами під час технічного переозброєння досліджували такі автори, як: Бекренєва Г. О., Грачова Р. Е., Пень В. О., Гливенко В. В. Однак на сьогодні проблематика документального оформлення потребує подальшого дослідження.

Метою дослідження є запропонування шляхів удосконалення документального оформлення операцій з основними засобами під час технічного переозброєння.

Завдання дослідження полягають у розгляді документів, що використовуються для обліку основних засобів, розробці форми документа, що забезпечить надання повної інформації про

Об'єкт дослідження – це основні засоби підприємства.

Предмет дослідження – це організація документального оформлення обліку основних засобів в умовах технічного переозброєння.

У бухгалтерському обліку інформація про основні засоби має містити дані про надходження і вибуття основних засобів, стан їх збереження і використання, правильне і своєчасне нарахування зносу (амортизації), результати реалізації, ліквідації основних засобів, обсяги витрат на ремонтні роботи і поліпшення основних засобів. Важливим моментом відображення в бухгалтерському обліку його об'єктів є первинне спостереження.

Первинний облік – це початкова стадія системного сприйняття і реєстрації окремих операцій, що характеризують господарські процеси і явища, які відбуваються на підприємстві [1]. На цій стадії відомості про здійснені господарські операції реєструються в первинних документах.

Первинні документи – це вихідний пункт бухгалтерського обліку. Історично в бухгалтерському обліку під первинним документом розуміють письмове свідоцтво певної форми та змісту про практичне здійснення типової операції, а також право на її здійснення [1].

Первинна облікова документація про наявність, склад, рух та інші операції, що здійснюються з основними засобами, затверджена наказом Міністерства "Про затвердження типових форм первинного обліку" від 29.12.95 р. № 352. Для більш повного розуміння процесу документообігу основних засобів розглянемо ці найбільш поширені форми документів [2]:

1. Типова форма № 03-1 "Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів" є підставою для зарахування на баланс об'єктів основних засобів.

2. Типова форма № 03-3 "Акт приймання-передачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів" використовується для оформлення впровадження в експлуатацію основних засобів після завершення їх капітального або середнього ремонту, реконструкції чи модернізації.

3. Типова форма № 03-3 "Акт на списання основних засобів" використовується для оформлення ліквідації окремих об'єктів (крім автотранспортних засобів) або їхніх складових частин.

4. Типова форма № 03-4 "Акт на списання автотранспортних засобів" використовується для оформлення списання з балансу підприємств вантажних або легкових автомобілів, причепів та напівпричепів.

5. Типова форма № 03-5 "Акт про встановлення та демонтаж будівельних машин" використовується будівельними та будівельно-ремонтними підрозділами підприємства для оформлення демонтажу, передавання на інший будівельний об'єкт та запуску в експлуатацію будівельних машин.

6. Типова форма № 03-6 "Інвентарна картка обліку основних засобів" використовується для аналітичного (пооб'єктного) обліку основних засобів.

7. Типова форма № 03-7 "Опис інвентарних карток в обліку основних засобів" використовується для реєстрації інвентарних карток обліку основних засобів.

8. Типова форма № 03-8 "Картка обліку руху основних засобів". Цю форму щомісяця заповнює бухгалтерія на підставі інвентарних карток і звіряє з даними синтетичного обліку основних засобів.

9. Типова форма № 03-9 "Інвентарний список основних засобів".

Слід зазначити, що з моменту затвердження пакета первинних документів з обліку основних засобів відбулися істотні зміни в організації бухгалтерського обліку основних засобів, що були зумовлені як процесом науково-технічного прогресу, так і прийняття стандартів бухгалтерського обліку. Унаслідок прийняття П(С)БО 7 "Основні засоби", затвердженого наказом Міністерства України від 27.04.2004 р., окремі графи типових форм первинних документів втратили свій зміст і на підприємствах не використовуються. Це, наприклад, такі реквізити, як: код норми амортизаційних відрахувань, норми амортизаційних відрахувань, джерело придбання (фінансування), дата початку сплати коштів за основні засоби. Водночас окремі показники, наявність яких передбачена П(С)БО 7 та які є необхідними для обліку основних засобів в умовах технічного переозброєння,

опинилися поза реєстрацією в типових формах первинного обліку. Отже, для ефективізації документального оформлення обліку основних засобів пропонується на підприємстві запровадити нову форму документа під назвою "Акт приймання-передачі основних засобів в умовах технічного переозброєння". Форма цього документа наведена на рисунку.

На думку автора, представлений документ містить всю інформацію, необхідну для ведення бухгалтерського обліку основних засобів в умовах технічного переозброєння. Це дані про форму технічного переозброєння основних засобів, джерела його фінансування, його вартість та економічний ефект, тобто переваги від його проведення, виражені у грошовому вимірнику. За наявності на підприємствах спеціалізованої бухгалтерської програми алгоритм складання запропонованого документа може бути інтегрований до такої програми.

підприємство, організація

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Код за УКУД

Акт приймання-передачі основних засобів під час технічного переозброєння

"___" _____ 20__ р.

					Номер документа	Дата складання	Код особи, відповідальної за зберігання основних засобів	Код виду операції
Назва	Форма переозброєння	Балансова вартість основного засобу ДО проведення поліпшення	Вартість поліпшення	Балансова вартість основного засобу після поліпшення	Джерела фінансування		Технічні характеристики, що були покращені	Економічний ефект, досягнутий у результаті поліпшення
					Внутрішні	Зовнішні		
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Коротка характеристика об'єкта -----

Підсумки випробувань об'єкта -----

Висновки комісії -----

Перелік технічної документації -----

Голова комісії -----

посада

підпис

П.І.Б.

Члени комісії -----

	посада	підпис	П.І.Б.
Об'єкт основних засобів прийняв	_____	_____	_____
	посада	підпис	П.І.Б.
здав	_____	_____	_____
	посада	підпис	П.І.Б.
Відмітка бухгалтерії про відкриття картки або переміщення об'єкта	_____	_____	_____
_____ 20__ р.			
Головний бухгалтер			
(бухгалтер)	_____		

Рис. Форма документа "Акт приймання-передачі основних засобів в умовах технічного переозброєння"

Підсумовуючи проведений огляд щодо документального оформлення операцій з основними засобами в умовах технічного переозброєння, слід зазначити, що на державному рівні цьому питанню приділяється недостатньо уваги. Новий порядок бухгалтерського обліку основних засобів, передбачений П(С)БО 7, застосовується вже понад п'ять років, але за цей час типові форми первинного обліку не були приведені відповідно до них. Масова автоматизація бухгалтерського обліку теж не знижує гостроту проблеми, адже документ і в електронному вигляді повинен зберігати встановлену форму і мати необхідні реквізити [3].

Напрями дослідження потребують подальшого розгляду: проблеми документального оформлення основних засобів та пошук можливостей удосконалення організації документального оформлення основних засобів.

Наук. керівн. Малярєвський Ю. Д.

Література: 1. Грачова Р. Е. Энциклопедия бухгалтерского учета / Грачова Р. Е. – К. : Галицкие контракты, 2004. – 832 с. 2. Пироженко О. Как заполнить первичную документацию / О. Пироженко, В. Кузнецов, О. Андрусь. – Х. : Фактор, 2012. – 320 с. 3. Бекрєнева Г. О. Операційна діяльність промислового підприємства – система управління / Бекрєнева Г. О. // Становлення та розвиток обліку, контролю і аналізу в Україні : тези доп. Міжнар. наук. конф., 16 – 17 березня 2006 р. – К. : КНЕУ, 2006. – С. 13–18. 4. П(С)БУ 7 "Основні засоби" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>. 5. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені Міністерством фінансів України від 30.09.2003 р. № 561 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>. 6. Малярєвський Ю. Д. Облік активів підприємства / Малярєвський Ю. Д., Горяєва М. С. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 190 с. 7. Малярєвський Ю. Д. Организация и учет технического перевооружения предприятия / Малярєвський Ю. Д., Цыбулько Д. И. // Бизнес информ. – 2011. – № 2(2). – С. 99–101.